

ДЕРЖАВНА МІГРАЦІЙНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

**Контактний інформаційно-аналітичний центр з моніторингу
міграційних процесів**

**ОПЕРАТИВНИЙ ЗВІТ
З МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
(18 – 24 вересня 2015 року)**

Київ 2015

Оперативний звіт підготовлено Контактним інформаційно-аналітичним центром з моніторингу міграційних процесів Державної міграційної служби України.

Контактний інформаційно-аналітичний центр з моніторингу міграційних процесів Державної міграційної служби України створений відповідно до наказу ДМС від 29 травня 2015 року № 64 в рамках виконання рекомендацій, що містяться у п'ятій доповіді ЄК щодо прогресу України у виконанні Плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму.

Контактний інформаційно-аналітичний центр з моніторингу міграційних процесів діє на базі Управління документального забезпечення, роботи зі зверненнями громадян та запитами на інформацію Державної міграційної служби України.

У звіті представлені оперативні (за тиждень) результати спостережень за основними подіями в Україні та світі, з метою здійснення прогнозу розвитку міграційних процесів в Україні.

ЗМІСТ

I. ОКРЕМІ ПОКАЗНИКИ МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ РИЗИКІВ	2
1.1. Зовнішні показники	2
1.1.1. Соціально-політична ситуація у світі	2
1.1.2. Наявність військових конфліктів та війн у світі	3
1.1.3. Наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, ...	5
1.1.4. Основні шляхи постачання нелегальних мігрантів у Світі	6
1.2. Внутрішні показники	8
1.2.1. Наявність в Україні надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних.	8
1.2.2. Події у районах проведення Антитерористичної операції.	8
1.2.3. Кількість внутрішньо переміщених осіб з тимчасово окупованої території України.	9
1.2.5. Зміни в законодавстві	10
II. ВПЛИВ ЗНАЧЕНЬ ОКРЕМИХ ПОКАЗНИКІВ МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ РИЗИКІВ НА МІГРАЦІЙНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ..	11
2.1. У сфері внутрішньої міграції	11
2.2. У сфері нелегальної (незаконної) міграції.....	13
2.3. У сфері надання притулку.....	14
2.4. У сфері трудової міграції	15

I. ОКРЕМІ ПОКАЗНИКИ МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ РИЗИКІВ

1.1. Зовнішні показники

1.1.1. Соціально-політична ситуація у світі

Минулого тижня (18 – 24 вересня) Європейська міграційна криза продовжила свій розвиток. Потік мігрантів до ЄС продовжував зростати, що призвело до виникнення спротиву з боку країн приймання цих мігрантів.

Генеральний секретар ООН Пан Гі Мун вкрай стурбований погіршенням ситуації з біженцями та мігрантами в країнах Європи і закликав всі європейські держави виконувати міжнародні зобов'язання, у тому числі право на притулок.

Пан Гі Мун запросив представників зацікавлених держав на спеціальну зустріч 30 вересня для обговорення проблем, пов'язаних з посиленням потоків мігрантів та біженців по всьому світу.

Згідно даних Frontex, опублікованих минулого тижня, загальна кількість мігрантів, що у 2015 році перетнули кордони ЄС, наразі оцінюється більш ніж у 500 тис. осіб, з яких у серпні – 156 тис. осіб.

Упродовж 19 – 20 вересня до Австрії потрапила рекордна кількість мігрантів – близько 20 тис. осіб.

Точні поточні цифри обсягу мігрантів, що прибули до ЄС, наразі не оприлюднюються через їх безперервний потік.

Президент Колумбії Хуан Мануель Сантос і глава ліворадикальної групи FARC Родріго Лондоньо-Ечеверрі 23 вересня в Гавані потиснули один одному руки після оголошення рішення про укладення мирної угоди.

Мирна угода має бути підписана впродовж півроку (орієнтовно до 23 березня 2016 року) і тим самим зупинити протистояння між урядом та повстанцями, яке почалося 1964 року, та забрало життя більш як 220 тисяч осіб і призвело до переселення мільйонів.

На минулому тижні Росія вчергове спробувала стати одним із центром геополітичного впливу, зібравши у неділю 20 вересня на захід під назвою «Право народів на самовизначення» лідерів сепаратистських рухів з усього світу, серед яких були сепаратисти з Каталонії, Ірландії, Арабської Республіки, США (Гаваї, Техас).

У цей же час в «Президент-готелі» російської столиці проведено засідання під назвою «Діалог націй: Право народів на самовизначення». Організатором події є «Антиглобалістський рух Росії», який отримує фінансування від Уряду Росії.

Мусульмани всього світу відзначають головне свято в Ісламі – свято жертвопринесення Ід аль-Адха, або Курбан-Байрам, який у цьому році припадає на 24 – 26 вересня.

Через тисняву, що сталася в долині Міна, неподалік від Мекки, де паломники здійснювали останні обряди хаджу, станом на 24.09.2015 обліковано 805 поранених осіб та 717 – загиблих.

1.1.2. Наявність військових конфліктів та війн у світі

Станом на 24.09.2015 конфліктні ситуації та війни обліковуються орієнтовно у 66 країнах світу та окремих регіонах, у тому числі: в Африці – 28, в Азії – 16, в Європі – 9, у Південній Америці – 4, у Північній Америці – 1 та на Близькому Сході – 8.

Гарячі ситуації спостерігаються у 23-х країнах та окремих територіях, в тому числі:

- в Африці – у 9 країнах:

Буркіна-Фасо – військовий переворот;

ДР Конго, Малі, Судан і Сомалі – війна проти терористичних угруповань;

Єгипет, Нігерія – війна проти ісламістських бойовиків;

Лівія і Південний Судан – громадянська війна.

- в Азії – у 5 країнах:

Афганістан, Пакистан і Філіппіни – війна проти ісламістських бойовиків;

Бірма – війна проти повстанських груп;

Таїланд – військовий переворот.

- в Європі – у 2 країнах:

Росія – бойові дії проти ісламістських бойовиків у Чечні та Дагестані;

Україна – війна проти терористичних угруповань.

- у Південній Америці – у 1 країні:

Колумбія – війна проти терористичних угруповань.

- у Північній Америці – у 1 країні:

Мексика – війна проти наркокартелів.

- на Близькому Сході – у 5 країнах:

Ірак, Ізраїль, Ємен – війна проти ісламістських бойовиків;

Туреччина – війна проти терористичного угруповання;

Сирія – громадянська війна.

Найбільший резонанс впродовж останнього тижня отримали такі події:

Афганістан – принаймні, 22 бойовиків, афілійованих з талібами та Ісламською державою, були вбиті і 21 поранені в триваючій військовій операції в східній провінції Нангархар.

Операція під назвою «Шахін 09» була запущена минулого тижня, щоб позбутися від бойовиків, які переховуються в цьому районі.

Буркіна-Фасо – генеральний прокурор країни наказав заарештувати організатора перевороту генерала Жильбера Дьендере та ще 13 офіцерів, причетних до змови. Їхні рахунки заморозили, а приватну власність – вилучили.

Так само вчинили з лідерами партій, які підтримали бунтівників, і експрезидентом Блейзом Компаоре. У країні поступово відновлюється порядок: повернувся до роботи тимчасовий президент Мішель Кафандо, а перехідний уряд поновив роботу.

Ізраїль – у суботу, 19 вересня, ізраїльські ВПС завдали авіаудари по сектору Газа після того, як палестинські бойовики випустили по південній

частині Ізраїлю ракети з цієї території. Повідомляється, що метою атаки Ізраїлю були два тренувальних табори ХАМАС, але жертв в результаті авіаударів не було. Всього по території Ізраїлю було запущено дві ракети: одна пошкодила автобус в місті Сдерот, але жертви відсутні, а друга була збита ізраїльською системою протиракетної оборони «Залізний купол».

Ірак – в неділю, 20 вересня, було знищено щонайменше 55 терористів під час нападів турецьких збройних сил на табори Робітничої партії Курдистану на півночі Іраку.

Загалом протягом останніх 76 днів, за інформацією військових Туреччини, було вбито 1200 курдських бойовиків.

Лівія – лівійські військові в неділю, 20 вересня, розпочали військову операцію «Загибель» проти терористичних угруповань, в тому числі і проти прибічників ІДІЛ. Суть цієї операції полягає в задіяння одночасно повітряних і наземних військових сил.

Місія ООН з підтримки миру в Лівії (UNSMIL) в свою чергу виступила із засудженням військової ескалації і призвала зосередитися на пошуку національного примирення.

Нігерія – в неділю, 20 вересня, у нігерійському місті Майдугурі на північному сході країни прогрімала серія вибухів, у результаті яких загинули 54 людини. Вибухи було організовано терористичною організацією «Боко Харам», яка оголосила себе африканським філіалом «Ісламської держави».

У відповідь армія Нігерії ще у вівторок здійснила напад на два табори «Боко Харам», в результаті чого було визволено 241 заручника, в основному жінки та діти, і заарештовано 43 бойовика, включаючи одного з ватажків терористів Булама Моду.

Пакистан – внаслідок спроби талібів штурмувати військовий аеродром неподалік міста Пешавара на північному заході Пакистану загинули 29 людей. Серед загиблих – 16 людей, які в той час молилися в мечеті на авіабазі. Також у перебігу бою знищені не менш як 13 нападників.

Це був найбільший в історії Пакистану напад талібів на військовий об'єкт.

Відразу після нього в регіоні Північний Вазиристан, що є головною базою пакистанських талібів, унаслідок повітряного удару з безпілотного апарата були ліквідовані не менш як троє бойовиків і ще п'ятеро були поранені.

Сирія – місцеві сили за підтримки військових діючого Президента Сирії Башара Асада впродовж суботи-неділі завдали кілька ударів по позиціях ісламістських терористичних угруповань «Джебхат ан-Нусра» і «Джейш аль-Фатх», внаслідок яких знищено понад 100 бойовиків.

Туреччина – турецькі військові завдали авіаударів по курдських бойовиках в південно-східній турецькій провінції Хаккярі. Внаслідок авіаударів було знищено боєприпаси та склади курдів, а також вбито 5 бойовиків.

Ця атака стала відповіддю на мінну атаку курдських бойовиків у турецькому місті Дагліджа в провінції Хаккярі, внаслідок якої 20 вересня загинуло 16 турецьких військових.

Водночас в ЄС закликали владу Туреччини продовжити мирний діалог з курдами.

1.1.3. Наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, в країнах, що мають спільні з Україною кордони

Республіка Білорусь

За повідомленнями Міністерства надзвичайних ситуацій Республіки Білорусь, надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, впродовж минулого тижня у районах, що межують з кордонами України, не зафіксовано.

Республіка Молдова

Впродовж останнього тижня за даними Служби цивільного захисту і надзвичайних ситуацій Молдови наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, не зафіксовано.

Російська Федерація

У регіонах, що межують з Україною за повідомленнями МНС Російської Федерації наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, не зафіксовано.

Республіка Польща

У регіонах Польщі, які межують з Україною, впродовж останнього тижня наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, не зафіксовано.

За досягнутими на минулому тижнях домовленостями, Польща загалом прийме близько 6,5 – 6,8 тис. мігрантів, переважно вихідців з Еритреї та Сирії.

Міністерство внутрішніх справ Польщі повідомило, що перші мігранти повинні знайти притулок у країні в 2016 році. Вони будуть жити у відкритих центрах для біженців Управління з питань іноземців.

Румунія

Впродовж останнього тижня у регіонах Румунії, які межують з Україною, наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, не зафіксовано.

Словацька Республіка

У регіонах Словацької Республіки, які межують з Україною, впродовж останнього тижня наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, не зафіксовано.

Прем'єр-міністр Словаччини Роберт Фіцо пообіцяв опротестувати в суді рішення Євросоюзу про розподіл між країнами-членами ЄС 120 тис. мігрантів.

З метою протидії напливу нелегальних мігрантів, Словаччина оголосила про наміри розмістити на кордоні з Угорщиною мобільні загородження Hesco.

Ці загородження складаються із збірних квадратних оцинкованих блоків, пов'язаних між собою, які потім всередині засипаються землею та щебенем. Переваги такої конструкції полягають у низькій собівартості й швидкості розгортання.

Угорщина

У регіонах Угорщини, які межують з Україною, впродовж останнього тижня наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, не зафіксовано.

Внаслідок міграційної кризи Угорщина побудувала 4-метровий паркан з колючого дроту на кордоні із Сербією, який перенаправив потік біженців з Угорщини на Хорватію, Сербію і Словаччину.

На минулому тижні Міністерство оборони Угорщини оголосило про часткову мобілізацію на добровільній основі резервістів збройних сил. Резервістів планується розмістити в частинах, де ті будуть виконувати обов'язки військових регулярної армії, які зараз задіяні в охороні кордонів.

Поки планується залучити кілька сотень резервістів, які також можуть бути відправлені до кордону з Сербією, який Угорщина закрила для проходу біженців з 15 вересня.

18 вересня через міграційну кризу угорський уряд оголосив надзвичайний стан у шести районах поблизу сербського кордону.

Угорщина приступила до зведення паркану на кордоні з Хорватією, щоб зупинити потік мігрантів, і вже спрямувала сотні військових і поліцейських на кордон.

16 вересня Угорщина почала приготування до будівництва 70-кілометрової стіни на кордоні з Румунією.

Втомившись від цивілізованих методів протидії нелегальній міграції парламент Угорщини схвалив закон, що дозволяє уряду використовувати армію для врегулювання кризи з мігрантами.

Військовослужбовцям Угорщини надано право застосовувати нелетальну зброю, в тому числі гумові кулі, сльозогінний газ та сітки. Згідно з новим законом, армія отримує право приймати участь у патрулюванні кордону.

З метою протидії напливу мігрантів Угорський уряд на правах реклами розмістив оголошення в провідних газетах Лівану і Йорданії, в яких застерігає мігрантів від рішення нелегально в'їхати на територію Угорщини.

Зокрема, потенційних нелегальних мігрантів попереджають, що в Угорщині незаконний в'їзд у країну може каратися тюремним ув'язненням.

1.1.4. Основні шляхи постачання нелегальних мігрантів у Світі

Міграційна криза в ЄС продовжується. Обсяги міграції із зон ведення бойових дій, які проходять в основному в Африці та на Близькому Сході (Афганістан, Сирія, Лівія, Ірак, Туніс, Єритрея, Нігерія, Судан), до країн Європейського Союзу не зменшуються.

Не останню роль у цій ситуації відіграє Російська Федерація, яка продовжує військову агресію проти України на Донбасі, спричиняючи величезні потоки внутрішнього переміщення осіб, які там проживали, та надає повномасштабну (технічну і людську) підтримку владі Сирії, дії якої стали ключовим фактором у настанні міграційної кризи в Європі.

З метою вирішення наслідків міграційної кризи на засіданні ради міністрів юстиції і внутрішніх справ країн-членів Євросоюзу більшістю голосів затверджено план розподілу мігрантів за системою квот.

Проти цього рішення проголосували країни Центральної Європи: Чехія, Словаччина, Румунія та Угорщина. Фінляндія утрималася. План передбачає

переселення 120 тис. мігрантів по всіх країнах ЄС відповідно до квот для кожної держави.

Проте, якщо Словаччина до цих пір відкрито не погоджується з розподілом квот, то Уряд Чехії змирився з ними і вживає міри до прийняття мігрантів з країн Африки та Близького Сходу.

Ряд країн, таких як Угорщина, Болгарія, Словаччина та Ізраїль уже оголосили про посилення прикордонного контролю та вжиття фільтраційних заходів при перетині держкордонів.

Небачені досі потоки мігрантів на минулому тижні спричинили до виникнення конфліктів між Угорщиною, Сербією та Хорватією.

Так, 18 вересня в Угорщину з Хорватії прибув потяг з біженцями у супроводі близько 40 хорватських поліцейських.

Угорська влада відзначає, що біженці не були зареєстровані в Хорватії і поїзд прибув без попереднього повідомлення.

Поліцейських роззброїли і відправили додому, а біженців – в Австрію, влада якої, в свою чергу, заявила, що з ними це питання не обговорювалося.

Але на цьому уряд Хорватії не зупинився. Через безперервний потік біженців хорватська поліція 18 вересня перекрила сім з восьми прикордонних переходів із Сербією.

Останнім, восьмим, закритися для проїзду вантажівок найважливіший прикордонний пункт Батровчі-Баяково на автобані E70. Це сталося вранці 21 вересня.

Водії великовантажних автомобілів перекрили у вівторок ввечері кордон між Сербією та Хорватією, висловлюючи тим самим протест проти дій хорватської влади, обмежили в'їзд на свою територію.

Натомість влада Хорватії заявила, що тим самим вони намагаються обмежити потік біженців на свою територію з Сербії, і готові відкрити кордон, якщо Белград почне перенаправляти мігрантів в Угорщину і Румунію. Сербія поскаржилася в органи Євросоюзу і пообіцяла контрзаходи.

Після цього у вівторок, 22 вересня, у другій половині дня Хорватія відкрила рух, але через невеликий проміжок часу хорватським митникам надійшла нова вказівка – пропускати із Сербії тільки швидкопсувний або небезпечний вантаж.

Мета мігрантів, що прибувають до Європи залишається незмінною – отримання статусу біженця та соціальних пільг у Великобританії, Німеччині, Франції, Норвегії та інших розвинених країнах ЄС.

Маршрути міграції нелегальних мігрантів з країн Північної Африки та Близького Сходу до ЄС через вжиті дії владою Угорщини (зазначено вище) наразі дещо скоригувалися:

- 1) Іспанія – Франція – Великобританія;
- 2) Туреччина – Греція – Македонія – Сербія – Угорщина – Австрія – Німеччина;
- 3) Туреччина – Греція – Македонія – Сербія – Хорватія – Словенія – Австрія – Німеччина;

4) Туреччина – Греція – Македонія – Сербія – Угорщина – Словачія – Чехія;

5) Італія – Франція – Німеччина;

6) Італія – Франція – Великобританія;

7) «Північний маршрут»: Росія – Норвегія.

Згідно даних Євростату за I півріччя 2015 року, опублікованих на минулому тижні, географія мігрантів наступна:

– Німеччина стає притулком в основному для громадян Сирії, Афганістану і Косово;

– Італія – Нігерія, Гамбія та Пакистан;

– Франція – Косово, ДР Конго та Судан;

– Фінляндія – Сомалі, Ірак та Албанія;

– Англія – Еритрея, Пакистан і Росія.

При цьому, найменше всього біженці турбували Латвію, Литву, Естонію, Хорватію, а також Словенію і Словачію: в кожному з цих країн за перше півріччя приїхало менше сотні осіб.

Громадяни України за даними Євростату надають перевагу Іспанії – 700 осіб, Польщі – 400 осіб, Чехії – 140 осіб, Румунії – 120 осіб, декілька десятків обрали Мальту, Литву та Хорватію.

1.2. Внутрішні показники

1.2.1. Наявність в Україні надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних.

Надзвичайних подій, які б призвели до можливого переселення людей протягом 18 – 24 вересня на території України не зафіксовано.

1.2.2. Події у районах проведення Антитерористичної операції.

Протягом звітної тижня (18 – 24 вересня) в цілому зберігався режим припинення вогню. Незаконні збройні формування здійснюючи провокативні обстріли сил АТО 29 разів порушили режим припинення вогню. За вказаний період щонайменше загинули 2 та поранено 5 українських військових.

З початку поточного місяця в зоні АТО триває відносно затишшя.

Влада Російської Федерації оголосила про плани з побудови в 45 кілометрах від кордону з Україною (на околиці м. Богучар Воронезької області) другої великої військової бази з більш ніж десятком казарм для 5210 військових, вузлом зв'язку, артилерійськими складами, кінологічним центром, лазаретом, басейном і величезним навчальним комплексом, яка буде розташована на схід від ще однієї споруджуваної частини у Білгородській області.

Перший етап будівництва бази планується закінчити до 29.04.2016.

Офіційно російські військові хочуть використовувати базу для навчання солдатів артилерійській справі й використанню протизенітні ракетних комплексів.

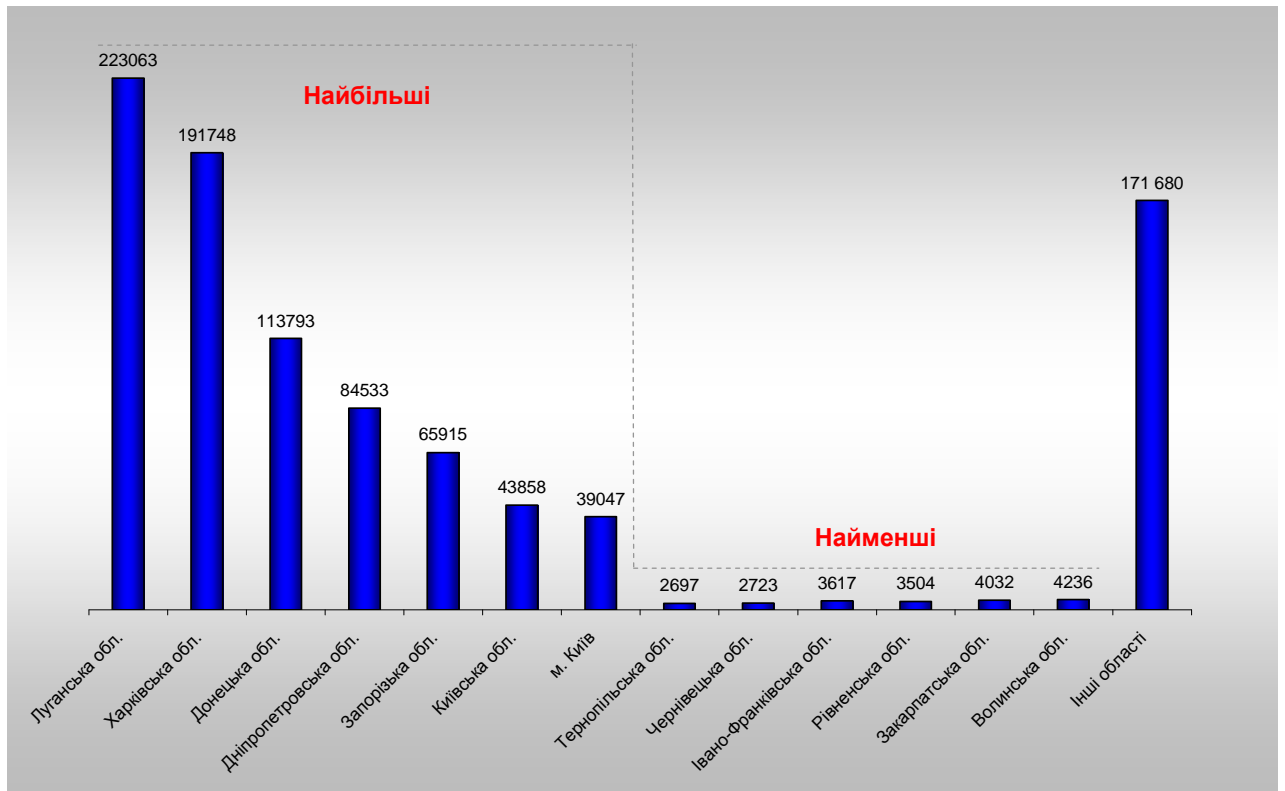
Мал. 1 – Мапа АТО станом на 24.09.2015.

1.2.3. Кількість внутрішньо переміщених осіб з тимчасово окупованої території України.

Згідно з оперативною інформацією Міжвідомчого координаційного штабу з питань соціального забезпечення громадян України, які переміщуються з районів проведення антитерористичної операції та тимчасово окупованої території, у період 18 – 24 вересня кількість тимчасово розміщених громадян України, які переміщені з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції, збільшилася на 4,9 тис. осіб (0,5 %), що на 1,4 тис. осіб менше, ніж розміщено протягом минулого звітного тижня. Із загальної кількості вказаних осіб 99,4 % – переселенці з Донецької та Луганської областей.

Станом на 24.09.2015 з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції до інших регіонів загалом переселено 954,4 тис. осіб (у т.ч. 161,1 тис. дітей та 468,8 тис. інвалідів та осіб похилого віку), у тому числі:

- з Донецької і Луганської областей – 933,5 тис. осіб;
- з АР Крим і міста Севастополь – 30 тис. осіб.

Мал. 2 – Розподіл внутрішньо переміщених осіб за регіонами переселення.

Як видно з малюнку 2 найбільші потоки внутрішнього переміщення осіб з районів проведення АТО спрямовані у східні та центральні регіони України (Луганська, Харківська, Донецька, Дніпропетровська, Запорізька, Київська області та місто Київ).

1.2.5. Зміни в законодавстві

20 вересня 2015 року набув чинності Другий протокол між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про внесення змін до Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про правила місцевого прикордонного руху, підписаної 28 березня 2008 року у м. Києві, учинений 17 грудня 2014 року у м. Варшаві (затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 365 від 04.06.2015 р.).

Положеннями Другого протоколу передбачається, що мешканці прикордонної зони отримуватимуть дозволи на спрощений перетин кордону з правом перебувати у прикордонній зоні іншої держави до 90 днів кожного разу з дати перетину кордону.

23 вересня 2015 року на Єдиному веб-порталі органів виконавчої влади «Урядовий портал» опублікована постанова Кабінету Міністрів України від 16.09.2015 № 722 «Про внесення змін до Порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї».

Вказаною постановою розширене коло підстав для видачі органами ДМС спеціального дозволу, необхідного для в'їзду до тимчасово окупованої АР Крим та виїзду з неї, зокрема доповнено:

- умовою проживання або розташування місця поховання членів сім'ї одного з подружжя іноземця чи особи без громадянства, що підтверджується відповідними документами;
- необхідністю провадження журналістської діяльності (виключно за клопотанням або погодженням з МІП);
- необхідністю проповідування релігійних віровчень, виконання релігійних обрядів чи задоволення релігійних потреб (виключно за клопотанням або погодженням з Мінкультури);
- проживанням на тимчасово окупованій території України на підставі посвідки на постійне проживання, виданої в установленому законодавством порядку, іноземця або особи без громадянства, місце проживання яких зареєстровано в Автономній Республіці Крим або м. Севастополі;
- необхідністю взяття участі у заходах Меджлісу кримськотатарського народу.

II. ВПЛИВ ЗНАЧЕНЬ ОКРЕМИХ ПОКАЗНИКІВ МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ РИЗИКІВ НА МІГРАЦІЙНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ

2.1. У сфері внутрішньої міграції

Ризик посилення обсягів внутрішньої міграції населення з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО.

Як уже зазначалося вище впродовж останнього тижня (18 – 24 вересня) кількість внутрішньо переміщених осіб в Україні зменшилася на 1,4 тис. осіб.

Проте на збільшення потоку внутрішньо переміщених осіб може вплинути і факт настання гуманітарної кризи у районах, що контролюються терористичним угруповуванням ДНР і ЛНР, та на тимчасово окупованій території.

Так, за повідомленням Центру новин ООН міжнародні організації стикаються з серйозними проблемами при наданні допомоги найбільш вразливим категоріям населення, які постраждали від збройного конфлікту в Донбасі. Так, за повідомленням спеціального представника ОБСЄ у тристоронній контактній групі по Україні Мартін Сайдік Червоний Хрест почав доставку гуманітарної допомоги по обидві сторони від лінії зіткнення сторін у зоні конфлікту в Донбасі.

Не зважаючи на те, що на даний час визнані міжнародні гуманітарні організації сформували вантажі на тисячі тон для доставки в підконтрольні проросійських бойовиків райони Донбасу і для розподілу їх там серед нужденних, для більшості населених пунктів доставка не представляється можливою через відсутність дозволу з боку окремих районів Донецької та Луганської областей.

Водночас заступник Генерального секретаря з гуманітарних питань Стівен О'Брайен заявив, що сепаратисти наказали установам ООН в Луганську припинити операції і покинути район до 25 вересня. Кілька міжнародних неурядових організацій також були проінформовані, що вони повинні виїхати з Луганська до 26 вересня.

Такий розвиток подій ставить під загрозу життя людей і позбавляє найнеобхіднішого найбільш уразливі групи населення, включаючи людей похилого віку, жінок і дітей. В лікарнях не вистачає ліків, у тому числі інсуліну і вакцин від туберкульозу. Лікарі не можуть робити операції через відсутність анестезії. 150 тис. осіб не отримують щомісячні продовольчі пайки, 1,3 млн осіб відчують труднощі з водопостачанням, більш 30 тис. осіб не можуть отримати будівельні матеріали, терміново необхідні їм для відновлення своїх осель. При цьому приблизно 16 тис. тонн гуманітарної допомоги, у тому числі продукти харчування, не можуть бути доставлені нужденним особам.

За повідомленням Державної прикордонної служби України 24.09.2015 бойовики т.з. ДНР не пустили в м. Донецьк 8 вантажних автомобілів з продуктами харчування та засобами гігієни від Міжнародного комітету Червоного Хреста.

На адміністративному кордоні між територією ВЕЗ "Крим" та іншою територією України Меджліс кримськотатарського народу за підтримки українських націоналістичних організацій 20.09.2015 розпочав безстрокову акцію з блокування вантажного транспорту, що рухається з материкової України на півострів.

Мал. 3 – Контрольні пункти в'їзду-виїзду через адміністративний кордон між територією ВЕЗ "Крим" та іншою територією України

За повідомлення народного депутата України, Уповноваженого Президента України у справах кримськотатарського народу та экс-Голови Меджлісу кримськотатарського народу М.Джемілева на материкову частину України за продуктами харчування можуть приїжджати на легковому автотранспорті тільки люди з українським паспортом, з російським паспортом туди не пустять.

Станом на 24.09.2015 всі вантажні автомобілі, які були заблоковані активістами на кордоні з окупованим Росією півостровом Кримом, повернулися на територію материкової України.

Короткостроковий прогноз: ризик збільшення потоків внутрішньої міграції населення України із Донецької та Луганської областей до інших регіонів України наразі є непередбачуваним, оскільки дії терористичних угруповань ЛНР і ДНР не спрямовані на захист мирного населення, що проживає на непідконтрольних українським війська територіях.

Крім того, блокування шляхів сполучення півострова Крим з материковою частиною України, може призвести до виникнення гуманітарної кризи в АР Крим та як наслідок, до повторного виникнення потоку внутрішньої міграції населення України з півострова Крим.

2.2. У сфері нелегальної (незаконної) міграції

Ризик збільшення фактів незаконного проникнення іноземців та ОБГ на територію України.

Із запровадженням країнами ЄС жорстких заходів реагування на факти незаконної міграції, південні та західні регіони України, аналогічно до Угорщини, Македонії, Сербії, Італії, Хорватії та Греції можуть стати транзитними пунктами для нелегалів на шляху до розвинених країн ЄС.

Події в сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції, що відбулися минулого тижня підтверджують зацікавленість мігрантів використовувати територію України для потрапляння у ЄС.

Так, 25 вересня в аеропорту Бориспіль прикордонники затримали 12 нігерійців, які стверджували, що вони футбольна команда. Чоловіки прибули рейсом «Стамбул-Київ» нібито на матч у Закарпатській області.

Проте насправді цю «команду» в Україні ніхто не очікував і будь-яких змагань в день прибуття групи не планувалася. Крім того, виявилось, що чоловіки не мали відповідного фінансового забезпечення для перебування в Україні. Про справжні наміри прямування в західний регіон «команда» пояснити не змогла.

Як наслідок, всім «футболістам» прикордонники відмовили у пропуску через державний кордон.

У Кіровоградській області затримали майора обласного управління СБУ, який намагався створити канал нелегальної міграції.

Старший уповноважений організував канал переправлення через державний кордон громадян країн Південної Азії, які збиралися через територію України потрапити до Європейського Союзу.

Загалом, з початку року станом на 18.09.2015 органами ДМС виявлено 3 690 нелегальних мігранта, що на 629 осіб більше, ніж станом на 11.09.2015 (3 061).

Наразі головним фактором відсутності великого напливу нелегальних мігрантів з країн Африки та Азії в Україну є те, що Україна має незручне географічне розташування по відношенню до основних шляхів їх міграції у ЄС.

Фото 1. «Футбольна» команда з Нігерії.

Крім того, нещодавно ООН включив Україну до списку країн, на допомогу яким не вистачає грошей.

Іншими пояснюючими факторами відсутності напливу в Україну нелегальних мігрантів з вищезгаданих країн є військові дії на Сході України та невпинне зниження прожиткового рівня населення України.

Короткостроковий прогноз: враховуючи зниження напруги у районах проведення АТО та наростання спротиву мігрантам у країнах-членах ЄС, ризик збільшення фактів незаконного проникнення іноземців на територію України може бути високим.

2.3. У сфері надання притулку

Ризик зростання звернень громадян, у країнах походження яких відбуваються дії, що перешкоджають нормальному проживанню людей, із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує захисту

Впродовж січня – серпня 2015 року до України прибуло 906 іноземців, які звернулися за отриманням захисту, що на 111 осіб більше, ніж у минулому місяці. Основними країнами постачання шукачів захисту в Україні за цей період були Афганістан – 357 осіб, Сирія – 89 осіб, Сомалі – 88 осіб, Російська Федерація – 62 особи.

Наразі у вказаних країнах тривають активні бойові дії, тому така ситуація у будь-який момент може призвести до збільшення обсягів шукачів захисту в Україні.

Короткостроковий прогноз: враховуючи загострення бойових дій у країнах Близького Сходу і Північної Африки, та наростання спротиву

мігрантам у країнах-членах ЄС, рівень збільшення потоків шукачів захисту в Україні є високим.

2.4. У сфері трудової міграції

Ризик необґрунтованого зростання обсягів трудової міграції в Україні та негативного впливу трудових мігрантів на ринок праці в Україні.

За повідомленнями Мінекономрозвитку, у I півріччі 2015 року падіння ВВП становило 16,3%, обсяги виробництва в сільському господарстві України знизилися на 9,3%, зростання споживчих цін склало 39,3% в порівнянні з початком року (липень до грудня). Обсяги експорту товарів знизилися на 35,4%. Падіння реальної заробітної плати склало 23,9%.

Рівень інфляції за січень – серпень 2015 року становив 138,2%.

Крім того, в Україні на осінній період очікується підвищення рівня адміністративно-регульованих цін та тарифів.

Короткостроковий прогноз: враховуючи викладене та події на Сході України, наявність значних ризиків необґрунтованого зростання обсягів трудової міграції в Україні та негативний вплив трудових мігрантів на ринок праці в Україні наразі не прогнозується.